

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: *Teolog Josef Pospíšil (1845-1926). Christologické a soteriologické dílo*

Autor práce: Václav Schwammenhöfer

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Július Pavelčík

Datum: 18. 6. 2018

Diplomová práce Václava Schwammenhöfera čtenáři představuje osobnost a některé teologické aspekty díla Josefa Pospíšila, známého spíše svým filosofickým dílem a někdy charakterizovaného jako „zakladatel a otec českého tomismu“. Diplomand ho uvádí do širšího historického kontextu především s ohledem na konfrontaci katolické církve s myšlenkovými filosofickými a teologickými směry 19. století a ve stručnosti nám také přibližuje základní a zásadní etapy jeho života spolu s přehledem jeho literárního díla. Ve stěžejní druhé části DP autor nejdříve představuje skladbu a obsah Pospíšilovy *Katolické věrouky* na pozadí tradice potridentského manuálu, aby se pak mohl věnovat charakteristikám jejího christologického a soteriologického pojednání. Při své práci si všímá zvláště strukturu těchto pojednání, která vypovídá o myšlenkovém duktu jejich autora, o jeho specifických důzrazech a zájmech, které v jasnějších konturách vystupují do popředí po srovnání s jinými tehdejšími dogmatikami, ačkoli se ukazuje, že svým pojetím a zpracováním zásadním způsobem nevybočuje z jejich řady. Diplomand se nepouští do hlubší obsahové analýzy uvedených teologických traktátů zřejmě s vědomím, že by tím výrazně přesáhl parametry stanovené pro DP, což je otázka do diskuse, zda by to nakonec nebylo přínosnější, samozřejmě za cenu zkrácení první, obecnější části. Z hlediska obsahového se také nabízí otázka, proč představení soteriologického traktátu, který pokračuje až do paragrafu 111, bylo náhle ukončeno paragrafem 84, když to není avizováno ani v úvodu DP ani na s. 55. Vynechané pasáže jsou součástí Pospíšilovy soteriologie a bez dalšího zdůvodnění je nelze nebrat v potaz při její prezentaci a interpretaci. DP je po formální stránce zpracována na slušné úrovni, ale i zde lze najít některá menší pochybení: v Obsahu není sjednocena velikost písma u všech kapitol (Úvod, 8. kapitola a dále – velká písmena); není také sjednocen způsob uvádění biblických souřadnic, co se týče mezery za čárkou (viz např. s. 59); velmi často autor neodsazuje pomlčku od předchozího slova; všude, kde je používá, neodlišuje graficky uvozovky druhé úrovně od uvozovek úrovně první; u *STh* se

používá zkratka „q.“, ne „qu.“; překlepy: s. 11: „Pospíšil *překovává* svou dobu...“; s. 17: „*staly se specifickým rysy*“; s. 26: „Pius IX. odmítá vest“; s. 38: „úvaha nad úrovní teologického a filosofického vzdělávání“; s. 45: „*principium condiscendentiae*“; s. 46: v době našeho autora jím bylo aristotelisko-tomistická filosofie“; s. 47: „klíčem pro rozhřešení otázky“; s. 49: „*smrt jeho přenesl člověčenstvu*“; s. 49 pozn. 178: „nade vším pochybnost“; s. 54: „následků důsledků hypostatického spojení“; s. 56: „Kritik udd Ontologie“; s. 58 pozn. 209: „lišili se předmětem formální“; s. 60: „jsou charakteristické pojmenování“; s. 60: „*dílo vykoupení a s míru našeho s Bohem*“; s. 61: „Pospíšil Kristus je také podroben“; s. 66: „analogii mezi hypostatickou unií o spojení duše a těla“; s. 72: „*vykoupení bylo první a nejhlavnějším úkolem*“; s. 73: „*vrácení hříchem ztracené milosti*“; čárky: s. 39: „jak na pomoc... tak na“ (čárka má být); s. 48: „s christologickým traktátem, jsou slova“ (čárka nemá být); s. 68: „*lidskou osobou protože*“; s. 74: „nekonečná a proto také úměrná“ (čárka má být); s. 74: „je otázkou za koho Kristus položil život“ (čárka má být) atd. Z hlediska stylistického je práce vcelku dobrá, rušivě a nepatřičně působí snad jen stereotypní opakování na konci jednotlivých částí „Tolik k ...“. Na s. 27 v pozn. 85 je zřejmě nesprávný odkaz, encyklika *Aeterni patris* z r. 1891 nemůže být uvedena v díle Hlavatého z r. 1885; v pozn. 144 je uvedeno „Tamtéž, s. 38“, což se ale vztahuje na dílo v pozn. 142, ne 143, jak by uvedená formulace naznačovala; v příloze chybí kopie stránky s paragrafy 79-97 (viz s. 95-96); v bibliografii chybí dílo A. Němečka uvedené v pozn. 234 a také u E. Krumpolce další bibliografické údaje.

Zcela nesporným faktem je šíře autorovy znalosti a orientace ve všech dílčích tématech DP, což kromě jiného potvrzuje nejen nadstandardní množství použité literatury, ale i samotná práce s ní, což dokládá zajisté značné množství času a intelektuální energie, které byly vynaloženy na její napsání.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně**.